

IL-ydinainesanalyysin käyttö ja hyöty

yhteenvedo vastauksista

Kohderyhmä Opetuksessa ja ohjauksessa toimiva kirjaston henkilökunta.
Vastausaika 15.4. - 11.5.2008.

I Ydinainesanalyysin käyttö

IL-ydinainesanalyysin käyttökyselyyn saatiin yhteensä 32 vastausta. Vastaajat edustivat 18 ammattikorkeakoulua ympäri Suomen. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista oli käyttänyt ydinainesanalyysia työssään. Vaikuttaa siltä, että ydinainesanalyysin käyttö on levinnyt koko maahan.

Kuusi vastaajista ei ollut käyttänyt ydinainesanalyysia. Syitä olivat ajanpuute tai omasta ammattikorkeakoulusta löytyvä vastaava IL-opetuksen sisältörunko.

II Ydinainesanalyysin käyttötavat

Kyselyssä selvitettiin ydinainesanalyysin erilaisia käyttötapoja. Valmiina vaihtoehtoina annettiin: opetuksen suunnittelu, opettajan ja kirjaston yhteistyö, käytännön tilanteet, muu suunnittelutyö ja verkkosivut. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon.

Suosituimmat käyttötavat olivat opetuksen suunnittelu (33 %) ja yhteistyö (33 %). Viidennes vastaajista oli käyttänyt ydinainesanalyysiä myös muussa suunnittelutyössä. Vain neljä vastaajaa kertoi käyttävänsä sitä käytännön tilanteissa tunnilla, samoin neljä oli linkittänyt sen kotisivuilleen tai verkko-oppimisympäristöön. Muina käyttötapoina mainittiin kirjaston sisäinen ja ulkoinen markkinointi sekä kirjaston henkilökunnan omat pedagogiset opinnot.

III Ydinainesanalyysin soveltuvuus eri käyttötarkoituksiin

Neljä viidesosaa vastaajista piti ydinainesanalyysiä opetuksen suunnittelussa hyvänä (50 %) tai erinomaisena (32 %). Ainoastaan viisi vastaajaa piti soveltuvuutta kohtalaisena, huonona tai erittäin huonona sitä ei pitänyt kukaan. Ydinainesanalyysia voitaneen pitää onnistuneena opetuksen suunnittelun työkaluna.

Ydinainesanalyysi on ollut erinomainen työkalu myös opetuksen ja kirjaston yhteistyössä: neljä viidesosaa vastaajista piti sitä joko erinomaisena (39 %) tai hyvänä (47 %) työkaluna. Neljä vastaajista piti sitä vain kohtalaisena yhteistyön työkaluna. Tässäkään käyttötarkoituksessa ei annettu yhtään huonoa tai erittäin huonoa arvosanaa.

Ydinainesanalyysi ei vastaajien mielestä ole sovellettavissa käytännön tilanteisiin, mikä tuli esiin jo edellisen kysymyksen yhteydessä. Peräti 62 % oli sitä mieltä, että se sopii käytännön tilanteisiin korkeintaan kohtalaisesti ja 38 % mielestä hyvin. Yhtään erinomaista arvosanaa ei tässä kohdassa annettu, ja yksi vastaaja antoi arvosanaksi erittäin huonon.

IV Käyttökokemukset

Vastaajat olivat käyttäneet ilahduttavan paljon aikaa ja vaivaa kyselyyn vastaamiseen, jonka tuloksena saimme erinomaisia käyttökokemuskertomuksia. Vastaajat pohtivat kirjaston ja opetuksen yhteistyön vaikeutta sekä työn ja vastuun jakoa infolukutaidon sisältöjen opetuksessa. Moni purki turhautumistaan vähäisistä opetusresursseista suhteessa opetettavan asian laajuuteen. Käyttökokemusten perusteella vaikuttaisi siltä, että ydinainesanalyysi on tuonut kirjastolaisten opetustyöhön tiettyä ammatillista tukea sekä painoarvoa erityisesti opetustyössä.

Yksi ydinainesanalyysin käytön esteistä oli ajan puute, mikä nousi selkeästi esiin käyttökokemuksissa. Tämä saattaa estää ydinainesanalyysin laajempaa hyödyntämistä.

Käyttökokemuksista nousi vahvasti esiin kaksi kehitystoivetta: selkeämpää yhteyttä konkretiaan ja työelämään kaivataan, samoin kuin ydinainesanalyysin kirjastoammatillisen kielen perkaamista. Seuraavassa on vastaajien kommentteja näistä toiveista.

Toiveena yhteys konkretiaan

”Ydinainesanalyysiin on kiteytetty kirjaston tarjoaman aineiston käyttö. Nyt siihen pitäisi saada lisää työelämän todellisuutta eli mitä on osattava käyttää kirjastomaailman ulkopuolelta.”

”Itse kaipaen ja koen tarvitsevani vinkkejä opettamiseen, tuntityöskentelyyn.”

”.. kerron, että löysin yhdestä kirjasta mielenkiintoisen taulukon muistaakseni tästä kirjasta: Informaatiolukutaito yliopisto-opetuksessa / Anne Nevgi (toim.) sivuilla 140-141. Esim. ydinaineksen ja oppimistuloksen lisäksi voisi olla lisäpalkki: tehtävä ja aineisto.”

”Vaatisi ehkä lisää konkretiaa ympärilleen, jotta avautuisi eri toimijoille. Miten eri osaamisalueiden rakentuminen ja kerryttäminen käytännössä olisi mahdollista.”

”..ammatillinen tieto voi usein löytyä muualta kuin kirjastotietokannoista ja kirjaston tarjoamista kokoelmista ja e-aineistosta... Kirjastolta on kovasti toivottu näiden ammatillisten lähteiden esiin tuomista.”

”Kulttuuri- ja taideoilla tekijänoikeuksiin törmäämistä ei voi välttää. Erityisesti kuvien, liikkuvan kuvan, nuottien, soivan musiikin ja muiden äänitiedostojen monimutkaiset tekijänoikeudet saavat opettajankin pään pyörälle. Mutta harvoin opettajilla on auktoriteettia kertoa askarruttavan tekijänoikeuskysymyksen toimintamallit. Kirjastolla on taas oppilaitoksessa ristiriitainen rooli: mikä on sallittu kirjastokäytössä, ei ehkä olekaan sallittu opetuksessa. Tekijänoikeudet kuuluvat mielestäni tiedon eettiseen käytön toimintaohjeisiin referoinnin ja lainausten rinnalle, ainakin kulttuuri- ja taideoilla.”

Toiveena kirjastokielen poistaminen

”Opettajayhteistyössä taulukko on liian ”kirjastokielellä..”

”Mielestäni meille kirjastoihmisille on nämä käsitteet tuttuja ja ymmärrettyjä. (olenko varma?) Mutta en usko, että ilman konkreettista esimerkkejä opiskelijat ymmärtäisivät kaiken termien tarkoitukset: esim. verkkosivujen lukutaito, käsiteanalyysi sanastoja hyödyntäen, ym. jos voisi vähän yksinkertaisemmin ei

ammattilaisella tarkoitetuilla termeillä kertoa asiasta, luulen, että ymmärrettävyys nousisi.”

”Jotenkin sitä voisi popularisoida vielä lisää.”

”Journalistinen näkemys on, että tekstiä on taulukossa vieläkin vähän liikaa, tiedon käytön asiantuntijat (=kirjastolaiset) osaavat tiivistää ja poistaa toiston.”

V Ydinainesanalyysin jatkokehitys

Ydinainesanalyysi vaikuttaisi löytäneen paikkansa suunnittelun välineenä. Ajan myötä sen käyttö toivottavasti vakiintuu. Palautteessa kaivattiin kirjastoammattillisen terminologian popularisointia. Olemassa olevan ydinainesanalyysin kieleen ei kuitenkaan enää puututa. Tekstistä irrotettuna jokainen lause on helposti ymmärrettävää yleiskieltä. Koettu vaikeus voi johtua siitä, että koko sivu keskittyy samaan asiaan jota tarkastellaan eri näkökulmista.

Vastausten perusteella ydinainesanalyysille kaivataan selkeämpää yhteyttä konkretiaan. Pedagoginen työryhmä on nyt ottanut tämän painopistealueekseen. Erityistä huomiota kiinnitetään ammattialojen eroihin sekä työelämäyhteyteen. Kehitystyön tuloksia pyritään saamaan käyttöön mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kevään 2009 aikana.

Moni vastaajista ilmoittautui vapaaehtoisiksi syventävään jatkohaastatteluun. Vastausten perusteella pedagoginen työryhmä päätyi lykkäämään haastatteluja kunnes käyttökokemuksia saadaan lisää. Haastattelutarve arvioidaan uudelleen lukuvuoden 2008-2009 lopussa.

Yhteenvedon laativat Päivi Hollanti (VirtuaaliAMK) ja Kaisa Puttonen (Laurea)